

דו"ח מנהלת המשכן לאמנות עין חרוד - שנת 2024

חברות וחברים יקרים, ידידים ושותפים לדרך,

בפתחה של שנה חדשה, אני מתכבדת לשתף אתכם במסע המרתק והמאתגר שעברנו יחד במשכן לאמנות עין חרוד בשנת 2024 - שנה שהתאפיינה בכאב ועצב, מתח וחרדה. ניחל להפסקה כוללת של המלחמה בכל החזיתות – כולל זו כנגד חופש הביטוי והדמוקרטיה וכן לשיקום הצפון ולשובם של כל החטופות והחטופים האחיות והאחים שלנו, ההורים והסבים. עד אז, לא נדע מנוחה.

שנה של עמידה איתנה

הייתה זו שנה בה נבחן, אולי יותר מתמיד, תפקידו של מוסד תרבות בחברה הישראלית. למרות ההפגזות היומיומיות בצפון והירידה הטבעית במספר המבקרים, קיבלנו החלטה אמיצה - המשכן יישאר פתוח. ואכן, דלתותינו נותרו פתוחות, מזמינות, מציעות מפלט של יופי, נחמה ותקווה בתוך המציאות הקשה. הבעת האמון של המבקרים שהמשיכו להגיע, גם בימים הקשים ביותר, הייתה עבורנו המתנה המרגשת ביותר.

פריחה אמנותית בצל המשבר

השנה החולפת הייתה עשירה בתערוכות מרתקות שהציגו את מיטב האמנות הישראלית. במרץ נפרדנו משלוש תערוכות יחיד: **צבי לחמן** | אוצר: יניב שפירא, **רטרוספקטיבה של חיה גרץ-רן** | אוצר: שרון תובל, **זהר טל ענבר** | אוצרת: עינת סיני פסטרנק. את מקומן תפסו תערוכות המונומנטלית של **מאיר אגסי ז"ל**, שעזבונו האמנותי המלא שמור באוספנו | אוצר: יניב שפירא; תערוכה מוזיאלית ראשונה **לבעז נוי** | אוצר: אבי לובין; **רלי דה-פריס** בעבודת וידאו-סאונד בהשראת צילום הקונצרט של יאשה חפץ במחצבת עין חרוד ב-1924 | אוצרת: גליה בר אור.

מסורת ועכשוויות נפגשות

רגעים מרגשים במיוחד השנה, חווינו עם תערוכות המחווה שאבי לובין אצר לאמני העוטף: **הרן כסלו** מקיבוץ בארי ו**דב הלר ז"ל** מקיבוץ נירים, וכן עם פתיחתן של שלוש תערוכות רחבות היקף ומרכזיות: **"טיש-שולחן שבת"** | אוצרת: דבורה ליס, שמפגישה בין אוסף היודאיקה העשיר שלנו לבין אמנים עכשוויים, בהם גיודי שיקאגו, המוצגת לראשונה בישראל, ושל תערוכת הקבע חדשה - **"עבודה, מלאכה, פעולה"** | אוצר: אבי לובין. התערוכה ממשיכה בחשיפת אוצרות המשכן שבמחסנים, עם אלה שהצטרפו אלינו בשנה האחרונה. התמה אוצרותית, הבוחנת עבר בראי המציאות העכשווית, יונקת ממשנתה של הפילוסופית היהודיה חנה ארנדט. התערוכה **"יצירות מופת"** גם היא באוצרות אבי לובין, נפתחה ב-20 בספטמבר, ומיד יצרה התרגשות עצומה בשדה. עם 47 אמנים וכ-300 עבודות, התערוכה חושפת אסכולה מקומית חדשה, המנהלת דיאלוג פורה ומתמשך עם אמנות המערב, במבט חדש ומרענן. במחקר אוצרותי שערך 4 שנים, לובין מזמין אותנו למסע בתולדות האמנות המערבית והישראלית, בו נגלה לנו כיצד דווקא מתוך עמדה של חזרה על המקור, מתאפשר לאמנים הישראלים לפתח קול ייחודי ועצמאי, וכיצד המפגש עם האוניברסלי המוכר, מעשיר את הביטוי האישי והמקומי. זוהי דוגמא נוספת לייחודו של המשכן, כמסגרת אידיאלית, המשלבת את המסורת החלוצית עם מצוינות מוזיאלית עכשווית, לבחינת נושאים שטרם זכו למחקר אוצרותי.

העשרת האוסף - סיפור של אמון ונדיבות

השנה זכינו להעשיר את אוספנו בזכות אמונם ונדיבותם של אמנים ואספנים רבים. כל תרומה היא סיפור בפני עצמו, חלקן הן מהעבודות האייקוניות של האמנות הישראלית: **"Red Fruiturism"** של סיגלית לנדאו, **"הדגל"** ו**"עבודה על הגג"** של אפרת נתן, **"אמא שלי שתקה כמו צב"** של ביאנקה אשל גרשוני מתנת עתר אשל, **"דגל שחור על הגשר"**, **"ללא כותרת (4.11.95)"**, ו**"המקום אשר אתה עומד עליו"** של עידית לבבי גבאי, **"מרינטה ישראל"** של יהושע נוישטיין. 3 עבודות של אוסמה סעיד תרומת עירית ויונתן קולבר, **"צילום מתוך עבודת וידיאו No More Tears"** של הילה לולו לין תרומת נלי אמן לזכר בנה, **"קינוח לפעמים"** ו**"הקו הירוק"** של דב הלר מתנת משפחתו, **"נמר"** של מירי נשרי, חנה אורלוף, **"ציפור"** שנתרמה בידי ניקו ישראל ונני ישראל-מרכוס, **"לוטן"** של מיכאל אפטקה, **"מסנוור בגן מאיר"** של בעז נוי, 3 עבודות של חיה גרץ-רן **"דגלים 1 ו-2"** ו**"חלוצה מתה"**, אלכס ליבק, **"תשליך במבואות הירקון"** שנתרם בידי אלי ארלוך ומאיה ברודצקי, הגדת הפסח של אאכן של זויה צ'רקסקי וכתב יד רוטשילד, שנתרמו בידי רוני ונאוה דיסנצ'יק. מרגש במיוחד היה לקבל את **"יד תפורה"** של יוכבד וינפלד, תרומת משפחת דבל לזכר בנם יוני. פסלי החוף של אריאל רייכמן **I AM (NOT) SAFE** בידי מכון גתה, **"מר מור"** של זהר גוטסמן, ו**"סוכת המציל"** של

ונועה גרוס ואורי נועם תרומת פלבס ושאלו בן-אור. מירי לאופר העשירה את אוסף ב-30 עבודות מושגיות מרכזיות משנות ה-70, לזכר אמה ברטה אורדנג.

יוזמות חברתיות - אמנות מחוללת שינוי

האטלייה - סטודיו לחשיבה יוצרת, ע"ש אן ויינר. מרחב חדשני המשלב באופן העמוק ביותר את כלי האמנות לפיתוח מחשבה יצירתית, מקורית ומחוץ לקופסא. המרחב המודולרי, בעיצובו של עמרי בן-ארצי, משמש לפעילויות מגוונות - מסדנאות לבני נוער ועד ימי גיבוש לארגונים.

"צבע לחיים" - שותפות חלוצית עם המרכז הרפואי העמק בעפולה. אנו גאים להוביל מיזם פורץ דרך, המשתף באופן ייחודי, בין מוזיאון לאמנות לבין בית חולים, במסגרתו אנו מעבירים לצוותים רפואיים תכנית שפיתחנו, לחיזוק החוסן באמצעות אמנות. לצד זה, אנו ממשיכים בפעילותנו הנחושה להיות בית לנוער בסיכוי ולאוכלוסיות עם צרכים מיוחדים.

כנס "בין זיכרון לדמיון" - מפגש מרגש בימים סוערים. ב-12 בנובמבר, בעיצומם של ההפגזות על הצפון, קיימנו כנס ארצי מיוחד במינו שביקש לבחון את כוחה המרפא של האמנות. עם אודיטוריום מלא באנשי ונשות מקצוע, אמנים, מורים לאמנות, מטפלים וקולגות ממוזיאונים אחרים, התכנסנו לחקור את תפקידה של האמנות באיחוי שברים ואת הדרכים בהן היא מסייעת בעיצוב הזיכרון ובצמיחה מחודשת.

סולידריות ואחוזה - לא שכחנו את המפונים מהצפון. לאחר שאירחנו מעל 10,000 מפונים בפעילויות מפיגות מתח וחרדה ברבעון האחרון של 2023, הבנו שנדרשת תכנית ארוכת טווח. יצרנו פעילות שנתית לילדי המפונים ממועצת מטה-אשר, עם חוגי אמנות פעמיים בשבוע לאחר שעות הלימודים. ראינו כיצד, מתוך השבר הפנימי העמוק, הילדים נפתחו, יצרו, והקימו את "עיר המפונים" שלהם - פרויקט מרגש, אותו הצגנו.

הכרת תודה על שותפות לדרך

אבקש להביע תודה עמוקה לכל שותפינו למסע: לוונדי קנטור ולור בראון, המובילות את אגודות הידידים של המשכן בארה"ב ובישראל; לקרנות שהפכו לעוגן עבורנו: קרן ברכה בניהולו של אריאל דלומי, ולמיכאל שטיינברג מסנט לואיס ולקרן משפחת שטיינברג. אבקש לציין במיוחד את רותב ליבס של אלי ארלוק ומאיה ברודצקי שמסייעים לנו לשלם שכר אמן, ואת נדיבות עזבון דליה רם ז"ל המנוהל בידי עו"ד עמי פולמן.

תודה גדולה על האמון בעשייה ועל התמיכה הנדיבה בקידום המשכן גם לקרן משפחת שעשוע שהצטרפה למשפחתנו השנה, ל-BFAMI, קרן עזריאלי, קרן רוגוף, שותפות 2000, קרן אוטסט לאמנות עכשווית, קרן בשביל האמנות, קרן אילנות של זהב, קרנות מהארץ ומארה"ב שביקשו להישאר בעילום שם, מכון גתה (Goethe) בניהולה של קרולה דיר, שגרירות ספרד בישראל, המכון הצרפתי, המכון האיטלקי לתרבות (חיפה), וכן לחברות סנו, ריקור, פלבס וטנור טכנולוגיות בע"מ.

תודה והוקרה מקרב לב נשלח לידידנו, שללא תמיכתם רבת השנים, לא היינו יכולים להגיע לכאלה הישגים: לור וקובי בראון, וונדי והארי קנטור, דליה פרשקר, מוניק ודני בירנבוים, עדנה ואביטל פסט, גיורא וצילה ירון, אוסף אנגיל לאמנות עכשווית, רחל וליאון קופלר, אתי ומיקי קני, יהודית ורוני קצין, דב שיף, אמון יריב, איימי גודמן, ג'ואן אלפר וביל בקר, דיויד ויינשטין, פטרישיה קרווטין וג'ון הורביץ, שרי ומרטי זיגמן, מישל וג'ואל גרינברג, איימי אסקינד, פול ברגר, ג'ני ומארק דיוויס ופיטר קלוג; על מסירות והשקעה מיוחדים אני מבקשת להודות מאד לוונדי, לור, עדנה, דליה ואיימי.

ולבסוף, תודה חמה לקיבוצי עין חרוד איחוד ומאוחד, למועצה האזורית הגלבע, למועצה לשימור אתרים, ולצוות המשכן המופלא שלנו - שעושה לילות כימים בנועם, במסירות ובמקצועיות יוצאי דופן.

המוזיאון של היום אינו רק מקום לתצוגת אמנות. הוא מוסד תרבות מעורב ומשפיע, מחובר לקהילה וערני לאקטואליה. אני מזמינה אתכם להמשיך להיות חלק ממשפחת המשכן, לסייע לנו במשימתנו להמשיך להקרין על השדה אמנות איכותית, מפתיעה ורעננה, לשאול שאלות, לבחון ולהעניז, ולפעול למען ביסוסו של הון תרבותי בפריפריה (<https://www.jgive.com/new/he/ils/external/charity-organizations/3217>)

נודה על הקיים ונייחל לימים טובים יותר,

שלכם בהערכה רבה ובידידות,

אורית לב-שגב